

Regionala utvecklingsnämnden

YTTRANDE

Handläggare Filip Eriksson
Filip.Eriksson@skane.se
040-6753358

Datum 2026-08-25
Ärendenummer 2026-POL000307-001

Adressat
Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se
sandra.lennander@regeringskansliet.se
daniel.friberg@regeringskansliet.se
KN2026/01494

Region Skånes yttrande över promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor

Regeringskansliets diarienummer: KN2026/01494

Region Skåne har beretts möjligheten att lämna synpunkter på *promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor* och delger härmed vårt yttrande. Region Skåne vill i sammanhanget också lyfta ett önskemål om att kommande remissförfaranden har en längre svarstid för att möjliggöra en starkare förankring hos offentliga såväl som privata aktörer.

Bakgrund

I promemorian föreslås nya regler om energiplanering i kommuner och regioner. De hittillsvarande reglerna om att kommuner ska ha en energiplanering och ta fram en energiplan moderniseras och anpassas till de nuvarande energipolitiska målen. Det införs även en skyldighet för kommuner och regioner att redovisa åtgärder för energieffektivisering i en långsiktig plan och rapportera uppgifter om energianvändning till Statens energimyndighet. Vidare föreslås att kommuner, regioner och statliga förvaltningsmyndigheter i vissa fall ska beakta principen om ”energieffektivitet först”. Det föreslås även att upphandlande myndigheter och enheter ska ta hänsyn till energieffektivitet vid upphandling av vissa

varor och tjänster och vid köp och hyra av byggnader och lokaler.
Författningarna föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 mars 2027

Region Skånes synpunkter

Region Skåne är övervägande positiv till de förslag som presenteras i promemorian men ser samtidigt ett behov av ett antal förtydliganden och justeringar. Sammanfattningsvis vill Region Skåne anföra nedanstående synpunkter. Resonemangen vidareutvecklas och fördjupas längre ned i yttrandet.

- Region Skåne delar promemorian bedömning att det finns behov av ökad tydlighet kring innehållet i den kommunala energiplaneringen. Samtidigt vill Region Skåne understryka vikten av att regelverket utformas så att det kommunala självstyret värnas och att hänsyn tas till kommunernas skilda förutsättningar.
- Region Skåne ser positivt på att regionernas involvering tydliggörs i den fortsatta kommunala energiplaneringen, detta är av särskilt stor vikt i regioner som innehar ett regionplaneuppdrag enligt plan- och bygglagen.
- Region Skåne ser energieffektivisering och flexibilitetslösningar som centrala delar i arbetet med energi- och klimatomställningen. Samtidigt anser Region Skåne att principen om energieffektivitet först måste kunna vägas mot andra grundläggande samhällsintressen och verksamhetskrav.
- Region Skåne ser positivt på energieffektiviseringsplaner men vill understryka vikten av att befintliga styrdokument, ledningssystem och processer kan användas för att uppfylla delar av de föreslagna kraven på långsiktig energieffektiviseringsplanering och uppföljning.
- Region Skåne vill framhålla att finansieringsprincipen bör gälla vid implementeringen av den nya lagstiftningen. Det finns idag betydande skillnader mellan kommuner, bland annat gällande analyskapacitet och tillgång till resurser.

Kommunal och regional energiplanering

Region Skåne ser positivt på förslaget om att modernisera och anpassa lagen om kommunal energiplanering till de nationella energipolitiska målen.

Region Skåne delar bilden av att det finns ett behov av en utvecklad energiplanering för att möta samhällets behov av el och effekt ur både ett kort och långsiktigt perspektiv. Det finns i dag flera olika planeringsinstrument och planeringsnivåer som behöver samspela för att möjliggöra en ändamålsenlig energiplanering. Region Skåne har ansvar för regional fysisk planering enligt kap 7, plan- och bygglagen (2010:900), och är en av tre regioner som innehar ett regionplaneuppdrag. *Regionplan för Skåne 2022–2040* betonar betydelsen av att främja utbyggnaden av fossilfri energiproduktion och utvecklingen av elnät i den fysiska planeringen. I Skåne har den kommunala energiplaneringen under många år varierat mellan kommuner vad gäller såväl aktualitet som innehåll. Region Skåne välkomnar därför ett tydligare regelverk som kan bidra till stärkt regional samordning samt förbättrade förutsättningar för mellankommunal energi- och fysisk planering. Samtidigt vill Region Skåne understryka vikten av att regelverket utformas så att det kommunala självstyret värnas och att hänsyn tas till kommunernas skilda förutsättningar.

Region Skåne har tagit initiativ till *Skånes Effektkommission* med syfte att samla de aktörer som tillsammans kan skapa rätt förutsättningar för den elektrifiering som krävs för klimatet och en hållbar tillväxt. Under 2023 har *Färdplan för Skånes elförsörjning 2030* tagits fram med målet att öka Skånes självförsörjningsgrad av eleffekt till 50% år 2030 under årets alla timmar. Färdplanen belyser vikten av ett systemperspektiv för att uppnå målbilden där både användning, tillförsel och distribution beaktas. Region Skåne ställer sig positiv till de föreslagna tilläggen avseende energiplanernas innehåll och välkomnar att energilagring inkluderas.

Energi i fysisk planering

Region Skåne bedriver ett aktivt arbete inom energiplanering såväl genom arbetet med *Regionplan för Skåne* som inom ramen för det regionala planeringsansvaret. För att stärka planeringsförutsättningarna och bidra till en utvecklad energiplanering tar Region Skåne regelbundet fram analyser, kunskapsunderlag samt för en kontinuerlig dialog med kommunerna om energisystemets utveckling och dess koppling till den fysiska planeringen. I promemorian framgår det att nätutvecklingsplanerna är ett viktigt underlag för kommunernas planering och kan ge värdefull information om elnätets utveckling. Samtidigt är det viktigt att tydliggöra att elnätsutvecklingen behöver i första hand utgå från den kommunala och regionala planeringen

för att kunna möta samhällets utveckling. Detta förutsätter en nära och kontinuerlig dialog mellan elnätsföretag, kommuner och regioner.

Region Skåne delar promemorians bedömning att regionerna bör involveras i den fortsatta kommunala energiplaneringen, detta är av särskilt stor vikt i regioner som innehar ett regionplaneuppdrag. I många fall behövs mellankommunal och regional samverkan för att möjliggöra en ändamålsenlig utbyggnad av energiinfrastrukturen. Det är därför viktigt att energiplaneringen bedrivs i nära samverkan mellan regionala och lokala aktörer. Utifrån ovan skulle promemorian kunna konkretisera regionernas roll i den kommunala energiplaneringen. Vidare, ser Region Skåne positivt på att kopplingen mellan energiplaneringen och den fysiska planeringen förtydligas. Energifrågor behöver hanteras redan i den strategiska fysiska planeringen och kan understödjas av det rumsliga planeringsperspektivet som möjliggörs genom den kommunala översiktsplaneringen. Detta skapar dessutom möjligheter för samplanering i högre utsträckning. Samtidigt ser Region Skåne ett behov av stöd till kommunerna i det fortsatta arbetet med energiplanering och dess koppling till andra planeringsinstrument. Gemensamma dataunderlag, metoder och arbetssätt kan underlätta samspelet mellan fysisk planering, nätutveckling och den utvecklade energiplaneringen. Region Skåne har bland annat tagit fram prognosverktyg för att analysera framtida effektbehov samt metodstöd för lokalisering av energiproduktion, som stöd i detta arbete.

Energieffektiviseringsåtgärder och energianvändning

Region Skåne ser energieffektivisering och flexibilitetslösningar som centrala delar i det fortsatta arbetet med den skånska energi- och klimatomställningen. Genom ökad energieffektivisering kan såväl energibehovet som klimatpåverkan minska, samtidigt som behovet av investeringar i ny elproduktion kan begränsas. Samtidigt anser Region Skåne att den föreslagna tillämpningen behöver förtydligas samt hur denna bör tillämpas i planeringsprocesser och planer som inte bedöms medföra betydande miljöpåverkan. Principen om energieffektivitet först måste kunna vägas mot andra grundläggande samhällsintressen och verksamhetskrav, särskilt inom hälso- och sjukvården. Region Skåne ansvarar för samhällsviktig verksamhet där energiförsörjningen är kopplad till patientsäkerhet, vårdkapacitet och verksamhetskontinuitet. Vid tillämpningen av principen behöver därför hänsyn tas till krav på robusthet, redundans och beredskap inom hälso- och sjukvården samt andra samhällsviktiga verksamheter.

Region Skåne noterar även att den föreslagna beloppsgränsen för när

principen ska tillämpas innebär att bestämmelsen främst kommer beröra större investeringar. Samtidigt kommer andra krav på energieffektivitet, bland annat vid offentlig upphandling, att aktualiseras vid betydligt lägre tröskelvärden. Förhållandet mellan dessa krav behöver därför framgå tydligt av kommande vägledning.

Energieffektivitetskrav vid offentlig upphandling

Region Skåne delar bedömningen att offentlig sektor har en viktig roll i omställningen av energisystemet och i arbetet med att minska energianvändningen. Samtidigt ser Region Skåne flertalet utmaningar med förslaget till lag om den offentliga sektorns inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader, särskilt vad gäller köp och hyra av byggnader och lokaler. Region Skånes verksamheter behöver finnas geografiskt tillgängliga i hela Skåne och på vissa orter är utbudet av ändamålsenliga lokaler begränsat. Ett infört krav på att en inhyrd byggnad eller lokal ska uppfylla en viss energieffektivitetsprestanda kan därför innebära att antalet möjliga lokaler minskar kraftigt eller att det helt saknas lokaler som uppfyller kraven.

Region Skåne anser därför att regelverket behöver ge möjlighet att väga energieffektivitet mot verksamhetens behov, geografisk tillgänglighet och det faktiska utbudet på den lokala fastighetsmarknaden. Detta är särskilt angeläget eftersom möjligheten att göra undantag med hänsyn till bland annat ekonomisk genomförbarhet och tillräcklig konkurrens föreslås tas bort.

Samordning med befintliga processer

Region Skåne bedriver idag ett omfattande arbete inom bland annat energiledningssystem, energistrategi, energikartläggningar och uppföljning av energiprestanda inom fastighetsbeståndet. Region Skåne ser en risk för överlappande krav på energikartläggningar, handlingsplaner och energieffektiviseringsplaner och anser därför att det vore angeläget om de föreslagna kraven harmoniseras med kommande regler om ledningssystem och kartläggningar. För att främja en ändamålsenlig och resurseffektiv hantering ser Region Skåne därför ett värde i att befintliga styrdokument, ledningssystem och processer kan användas för att uppfylla delar av de föreslagna kraven på långsiktig energieffektiviseringsplanering och uppföljning.

Konsekvenser

Region Skåne vill lyfta fram vikten av att finansieringsprincipen gäller vid implementeringen av den nya lagstiftningen. Region Skåne ser ett växande

behov av stöd till kommuner i det fortsatta arbetet med energiplanering. För att möta detta behov behöver tillräckliga resurser säkerställas. Det finns idag betydande skillnader mellan kommuner, bland annat gällande analyskapacitet och tillgång till resurser. Region Skåne ser positivt på en ökad enhetlighet i energiplanernas innehåll. Samtidigt vill Region Skåne framhålla vikten av att det kommunala självstyret värnas samt välkomnar ett mer utvecklat resonemang kring de utmaningar som kan uppstå i regioner där kommunernas förutsättningar, behov och resurser skiljer sig åt i betydande omfattning. Region Skåne ser en risk i att nya krav som införs vid sidan av befintliga regelverk kan medföra ökade administrativa kostnader. Det är därför viktigt att nya rapporteringskrav samordnas med befintliga nationella och europeiska regelverk samt med de system som redan används.

Region Skåne delar ambitionen om ökad energieffektivisering inom offentlig sektor men ser det som viktigt att inte skapa parallella administrativa system eller begränsa regionernas möjlighet att fullgöra sitt grundläggande uppdrag inom hälso- och sjukvård och annan samhällsviktig verksamhet. De föreslagna kraven på uppfyllnad av viss energieffektivitetsprestanda vid inhyrd lokal eller byggnad kan leda till minskad konkurrens vid upphandling och i vissa fall göra det svårare att etablera samhällsviktig verksamhet där behovet finns.

Till sist vill Region Skåne uppmärksamma den korta tiden mellan ett eventuellt beslut och den föreslagna tidpunkten för ikraftträdande den 1 mars 2027. Kraven kan medföra behov av att säkerställa nya rutiner, processer och utbildning av berörda funktioner.

Region Skånes utvecklingsuppdrag och ansvar som remissinstans

Region Skåne yttrar sig över, *promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor*, utifrån nedanstående ansvar och arbetsområden.

Region Skåne har ansvar för vård och hälsa i Skåne enligt Hälso- och sjukvårdslag (2017:30) samt ett samordnande ansvar för Skånes utveckling, enligt lag om regionalt utvecklingsansvar (2010:630). Detta ansvar innebär att utarbeta och fastställa en strategi för regionens utveckling och samordna insatser för genomförandet av denna samt att upprätta och fastställa planer för regional transportinfrastruktur. Region Skåne är också enligt lag om kollektivtrafik (2010:1065) regional kollektivtrafikmyndighet i Skåne län, vilket innebär det politiska och ekonomiska ansvaret för den samhällsfinansierade kollektivtrafiken.

Region Skåne ansvarar för den regionala fysiska planeringen i länet och har genom detta ett regionplaneuppdrag enligt plan- och bygglag (2010:900). Genom regionplaneuppdraget arbetar Region Skåne med att tydligare koppla samman det regionala utvecklingsansvaret och kommunernas översiktsplanering. Dessutom utgör Region Skåne formell remissinstans avseende översiktsplaner enligt plan- och bygglagen (2010:900) och enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) avseende riktlinjer för bostadsförsörjning.

Region Skåne har sedan flera år ett klimatstrategiskt arbete i nära samverkan med både Länsstyrelsen i Skåne och Energikontoret Syd, genom *Klimatsamverkan Skåne*. Region Skåne arbetar för genomförandet av *Klimat- och energistrategi för Skåne*, som beslutades 2025 och har långtgående mål om att minska både direkta och konsumtionsrelaterade utsläpp i Skåne till år 2030.

Region Skåne har tagit initiativ till *Skånes Effektkommission* som bildades i februari 2021 med syfte att samla skånska aktörer som gemensamt kan förbättra elförsörjningen vad gäller leveranssäkerhet, kostnad och miljö. Egna analyser samt utbyte med myndigheter, energiaktörer och skånskt näringsliv har gett en klar bild över det allt större effektbehovet.

I handläggningen av detta ärende har avdelningen för regional utveckling, Regionfastigheter och koncernkontorets stab deltagit. Enheten för regional planering samordnar Region Skånes handläggning av detta ärende.

Med vänlig hälsning,

Anna Jähnke
Ordförande

Anna Pettersson
Utvecklingsdirektör